

Tag hensyn til vildtet, når du skårlægger første slæt græs og grønafrøder

Artiklen er oprindeligt bragt i TILVÆKST Grovfoder nr. 12, 2020

Af planterådgiver Thomas Harbo

Hvert år må mange dyr lade livet i forbindelse med skårlægning af græs og grønafrøder. Landbrugsstyrelsen udgav i 2018 et hæfte med gode råd til at undgå at dræbe dyr og yngel i forbindelse med skårlægning og høst af græs og grønafrøder. Der er også gode erfaringer med at skræmme dyrene ved at sætte stokke op med flamingokasser bundet fast med en snor dagen før høst.

Forebyg vildtdød i skårlæggeren

Hvert år dræbes et stort antal dyr i forbindelse med skårlægning af græs. Risikoen er særlig stor nu i forbindelse med høst af første slæt græs og senere grønafrøder, hvor jordrugende fugle, harekillinger og rålam findes i stort tal i markerne. Ødelæggelse af reder og at dyreyngel dræbes af maskiner kan ikke undgås, men omfanget kan og bør reduceres ved hjælp af afværgeforanstaltninger.

Overordnet set er det et dyreetisk problem, at mange dyr lemlæstes eller lider en voldsom død i skårlæggeren. På det mere praktiske plan, er det heller ikke nogen rar oplevelse for chaufføren at skulle fjerne fastklemte eller aflive lemlæstede dyr. Desuden er der alvorlig risiko for forgiftning af kreaturerne, hvis et dødt dyr ikke opdages i tide. Endelig er det problematisk i forhold til de bestande af markvildt, som mange steder stadig er truet af tilbagegang.

Landbrugsstyrelsen udgav i maj 2018 en vejledning, der giver gode råd om, hvordan du bedst undgår, at dyr og yngel dræbes i forbindelse med den forestående skårlægning. Du kan finde vejledningen på Landbrugsstyrelsens hjemmeside <http://lbst.dk/nyheder-og-presse/nyheder/nyhed/nyhed/faa-vejledning-i-hvordan-du-undgaar-at-skade-vildt-naar-du-hoester/> eller her. Desværre er der ikke én metode, som egner sig lige godt til at undgå at ramme jordrugende fugle, harer og rålam.

Udnyt autostyring til vildtvenlig skårlægning

I Landbrugsstyrelsens hæfte er det beskrevet, hvordan du kan udnytte traktorens autostyring til at skårlægge græsmarkerne på en mere hensigtsmæssig måde. Det gælder om at begynde det rigtige sted på marken og lade vildtets "flugtkorridor" stå til sidst. Følgende er hentet fra vejledningen.

På billedet herunder, der er lavet med autostyring, er det indtegnet, hvordan det anbefales, at du kører, for at mindske risiko for at ramme dyr under slåningen. I eksemplet er kørt med 9 m skårlægger af butterfly-typen og med autostyring.

Ved at anvende autostyring og viden om hvor vildtet opholder sig, her eng- og skovareal med funden vildtbestand af fasaner, harer og rådyr nord for marken, samt vildtkorridor vest for marken, skitserer figuren, hvordan marken kan skårlægges under bedst mulig hensyntagen til vildtbestand og arbejdsmiljø.

- 1) **Grønne linjer:** Først skal du starte med et par ture ude langs vejen, markeret med grønne linjer.
- 2) **Røde linjer:** Dernæst køres to træk på de røde striber langs med, men ikke ud til kanten af marken. Dette foretages vha. autostyring, med start i 4. spor fra markgrænsen. Herved undgår man også at ramme rålam, som er lagt tæt ved kanten (dette høstes først til sidst). Dyrene er nu advaret, idet en vending er foretaget i det nordlige hjørne mod eng- og skovarealet.
- 3) **Grå linjer (stiplede):** Som tredje del, er det nu muligt at påbegynde skårlægning ad de gråstiplede linjer startende fra syd (ved grusvejen).
- 4) **Orange linjer:** Fjerde punkt er, når du når det 4. sidste spor i den nordlige ende, påbegyndes forager ud mod eng- og skovarealet, hvor der vha. autostyring påbegyndes kørsel ad de orange spor - altid indefra marken og ud mod skel.
- 5) **Blå linjer:** Til sidst udføres den resterende forager via de blå spormarkeringer. Marken er skårlagt uden det store spild af tid og med væsentligt reduceret risiko for at ramme vildt, der skjuler sig.

Figur 2 Traktorens autostyring kan udnyttes ved skårlægning af græsset
(Kilde: Landbrugsstyrelsen. Undgå at skade vildt ved høst, 2018)

Simple afværgeforanstaltninger – erfaringer fra Dørken Maskinstation

Er du til mere simple løsninger, kan du opsætte skræmmemidler i marken. Mange bruger stokke med flamingokasser eller papirposer bundet fast i en snor. Lærredsposer med afklippet hår fra den lokale frisør har også en meget afskrækkende effekt på dyrene.

Bruno Jensen, der er mangeårig maskinfører hos Dørken Maskinstation, har gode erfaringer med at skræmme råerne til at flytte deres lam, ved at sætte lange stokke med flamingokasser monteret i en snor op i marken dagen før skårlægning. Du kan læse artiklen om Brunos erfaringer i artiklen 'Red rålammene' her. Metoden egner sig givetvis bedst til at afværge, at rålammene bliver dræbt i marken, og er mindre egnet til harer og fugle. Artiklen er skrevet af Max Steinar og har været bragt i magasinet Jæger nr. 5, 2020.

Er uheldet ude – ring efter hjælp

Er du på trods af alle forholdsregler alligevel kommet til at påkøre på et dyr, som flygter fra stedet, kan du ringe til en schweishundefører, som du finder her <https://schweiss.dk/hunters-map>, eller til den lokale jagtforening, som du finder her <https://www.jaegerforbundet.dk/om-dj/kontakt/#jagtforeninger>, som kan formidle en kontakt.